

HÜSEYN ARİF HAQQINDA DƏYƏRLİ FİKİRLƏR

Sənin ilhamına söz ola bilməz.
Yanmayan ocaqda köz ola bilməz.
Dağ şələləsisən, çağla, əzizim,
Quyuya ha su tök, o dola bilməz.

*Mirvarid Dilbazi,
Xalq şairi*

Hüseynin qələmi poeziyada olduğu kimi, nəsrə də güclüdür... Qızıl külçə halında, bir də zərrə halında olur. Hüseyn Hüseynzadə yaradıcılığı Azərbaycan poeziyasında külçə halında olan qızıldır.

*Rəsul Rza,
Xalq şairi*

Müasir Azərbaycan şeirinin ... yaradıcılarından biri olan Hüseyn Arif füsunkar poeziya aləminə qədəm qoyduğu gündən öz dərin səmimiyyəti və təbiiliyi ilə insanların məhəbbətini qazanmışdır.

*Mirzə İbrahimov,
Xalq yazıçısı, akademik*

Hüseyn Arifin şeirləri diridir, canlıdır, oxucu ilə bərabər nəfəs alır. Bu şeirlər Dədə Qorqud sazından doğulmuşdur. Ona görə də dağ suyu qədər bəllur, nəgmə qədər cingiltidir. Hüseyn gördüyü adamları, onların duyğu və düşüncələrini ümumiləşdirib sənətin şaqraq dilinə çevirir...

*Bəxtiyar Vahabzadə,
Xalq şairi*

Hüseyn Arifin şeirlərində sözlərin sıralanması, təbii axarı, kəlmələrin tərkibindəki səslərin belə cərgələnməsi o qədər sadədir, ürəyəyatımlıdır ki, adam şeir oxuduğunu hiss etmir, elə zənn edir ki, kiminsə sadəcə söhbət edir. Lakin bu söhbətin elə gözəl, elə incə və elə zəngin poetik düşüncə tərzini, elə obrazlı təfəkkürü var ki, buna heyran qalmaya bilmərsən. Xalq poeziyası Hüseyn yaradıcılığının iliyinə, qanına hopmuşdur.

*İsmayıl Şıxlı,
Xalq yazıçısı*

Bugünkü Azərbaycan şeirini həyatımızın, əsrimizin qəhrəmanlıq və rəşadət, məhəbbət və sədaqət salnaməsi adlandırsaq, onun neçə-neçə gözəl səhifəsini mənsub olduğun nəslin adından şəxsən sən yazmısan, dostum Hüseyn.

Nəbi Xəzri,

Xalq şairi

Hüseyn Arif... çox müdrik idi. Sözün əsl mənasında şair idi... İlk gündən son gününəcən şair ömrü yaşadı.

*Vaqif Səmədoğlu,
Xalq şairi*

Hüseyn Arif xalq müdrikliyinin ifadəsidir. Müdriklik müxtəlif olur - intellektual müdriklik, texniki müdriklik... Xalq nə qədər müdrikdirsə, Hüseyn Arif o qədər müdrikdir. Onun poeziyası xalqın düşüncələrinin, ruhunun, dilinin birbaşa ifadəsidir.

*Nizami Cəfərov,
akademik, millət vəkili*

Ana dilində yazan hər şairin dillə davranışı, sözü ram etmək bacarığı yalnız onun ustalığının deyil, həm də millətə nə səviyyədə xidmət etməsinin göstəricisidir. Hüseyn Arif şeirində güc var. Bu güc Azərbaycan dilinin gücüdür. Həmin gücü öz şeirində bunca əlçatmaz sadəliklə üzə çıxara bilmək Hüseyn Arifin gücüdür.

*Rafael Hüseynov,
akademik, millət vəkili*

İfadəni yerli-yerində işlətmək, xalq yaradıcılığından, poeziyamızın böyük ənənələrindən bəhrələnmək, sözün dadını, duzunu, tutumunu, çəkisini və ən əsası isə yerini bilmək nöqteyi-nəzərindən Hüseyn təkrarolunmaz sənətkardır. O, aşırıq yaradıcılığını, ... el şairlərimizi, dastanlarımızı, bayatılarımızı... demək olar ki, əzbər bilir. Yaddaşı xalq yaradıcılığının canlı ensiklopediyasıdır.

*Cabir Novruz,
Xalq şairi*

Hüseyn Arifin yaşı altmışı keçəndə də, ömrünün son günlərini yaşayanda da onun poeziyasında ...ocaq istiliyi, çeşmə duruluğu, bulaq saflığı vardı. Bu duruluq, bu saflıq onun xalqından-millətindən, elindən-obasından, yurdundan-yuvasından, dilindən-gülüstanından... süzülüb gəlirdi. Şair kimi yaşadı, qəlbinin səsinə qulaq asdı, duyan könülləri sazın-sözün laylasına tutdu...

Hüseyn Arif mənim üçün unudulmaz müəllim, qayğıkeş ustad, tükənməz yaddaş xəzinəsi, bənzərsiz və özünəməxsus bir insan idi. Şeirlərim haqqında ilk dəfə uğurlu yol yazan Hüseyn Hüseynzadəni ömrüm boyu unutmaram.

Babaların hikmətinə ləl dedin,
Nəvələrə qucaq açdın, gəl dedin.
Torpaq dedin, vətən dedin, el dedin,
Ulus deyib, ulu qalan sən oldun.

Ötgün sözün qılınc oldu, ox oldu,
Başın üstə qeylü-qallar çox oldu,
Çox cıgırlar itdi, batdı, yox oldu,
Öz cıgırı, yolu qalan sən oldun.

*Zəlimxan Yaqub,
Xalq şairi*

Son əlli ildə yeganə lirik şairdir ki, bu qədər folklorlaşdı. Bu gün Azərbaycanın elə bir kəndi yoxdur ki, orada məclislərdə Hüseyn Arifin bir sözü söylənməsin.

*Məhərrəm Qasımlı,
professor*

Əgər evimizdən saz səsi gəlirdisə, bilirdik ki, Hüseyn əmi bizə qonaq gəlib. Atam deyərdi ki, Hüseyn klassikdir, böyük şairdir. Mübahisə edərdik: "Əgər klassikdirsə, niyə bizim ədəbiyyat kitabında onun adı yoxdur?" - deyə mübahisə etməyə çalışardıq. Atam deyərdi ki, qızım, siz o kitaba fikir verməyin. Onun gerçəkdən böyük şair olduğunu atam və Hüseyn əmi həyatdan gedəndən sonra anladım.

*Məleykə Abbaszadə,
TQDK-nın sədri*

Hüseyn Arif şeirinin bir qanadı el-aşıq poeziyasından güc alırsa, o biri qanadı divan poeziyasından fəlsəfi məzmunu ilə açılır.

*Yusif Günaydın,
filalogiya üzrə fəlsəfə doktoru*

Ustad! Gözlərimə zülmət çöküldü,
Könlüm damla-damla çağlayan kimi.
Köksümdən vuruldum, bağrım söküldü,
Ağrın ürəyimi dağlayan kimi.
Yetər ki, eşqinlə ötər könüllülər,
Ötdükcə fəsillər, keçdikcə illər.
Yazını elliklə saxlayar ellər,
Yasını elliklə saxlayan kimi...
...Dilini qanmayan dillərmi vardır?
Dərdinə yanmayan sellərmi vardır?
Bağlarmı tapılar, tellərmi vardır,
Rəfiqi Hüseynə bağlayan kimi?

*Rəfiq Zəka,
Əməkdar incəsənət xadimi, şair*

O, sağlığında canlı klassik adlandırılan, ömrü əfsanəyə, dastana dönən sənət xoşbəxti idi. Damladakı dəryanı, zərrədəki dünyanı, adilikdəki qeyri-adiliyi görüb,

göstərə bilirdi, ruhun dibsiz dərinliklərindən, sonsuz səmələrindən xəbər gətirir, soraq verirdi onun şeirləri. Ona görə bu şeirlər könüllər fatehi, duyğular sarvanı idi; əksəriyyəti nəğməyə dönüb, ruhu neçə minillik köhnə dolaylarda təzə bir şövqlə qanad çalırdı... O, Ağstafa-Oğuztəpədə adi bir evdə, sadə bir ailədə dünyaya gəldi. Şeirlərilə adi dünyanın min bir qeyri-adiliyini yenidən kəşf etdi. Beləcə, özü demişkən:” Bir ömrün tarixi bir dastan oldu” möcüzə şeirləri ilə yeni bir dünya yaratdı Hüseyn Arif.

*Sadiq Elcanlı,
Əməkdar jurnalist, yazıçı*

Bir zaman sənətdən söhbət düşəndə
Çoxları adına bəxtəvər dedi.
O vaxtlar sevincin padşahı idin,
Kədər, həsretin şahısan indi.

Adil deyər dağdan böyük qəlbin var,
Sənin olsun balan kimi balalar!
Zarafatın, sözün, şeirin Hüseyni,
Arifi də Hüseyn Arif yaşadar.

*Adil Rəsul,
şair*

Hüseyn Hüseynzadənin bir sənətkar kimi xoşbəxtliyi ondadır ki, onu başqalarından fərqləndirən orijinallıq – novatorluğa gətirib çıxarmışdır. Hüseyn Arifin yaradıcılığında hər şey millidir, varlığımızın bədii əksidir. O, xalqın hikmətini sənət süzgəcindən keçirib, cilalayıb, yenidən xalqa qaytarır.

*Şamil Qurbanov,
professor*

Hüseyn Hüseynzadənin şeir dünyası heç kəsi xatırlatmayan bir sənətkar dünyasıdır. Onun sənətkarlıq fərdiliyinin əsas səbəbi də budur. Sevilə-sevilə oxunan şairin qələmə aldığı hisslər, problemlər insanla birlikdə yaranıb, insanla da yaşayacaqdır. Onlar ...hər zamanın, hər yaşın adamına tanışdır. Elə buna görə ki, qiymətə çox xəsis olanlar belə “Hüseyn əsil şairdir!”- hökmünü böyük bir daxili inamla verirlər. Hüseyn Arif dilinin doğmalığı, mövzusunun dərinliyi, sadəliyi ilə hər kəsi heyrtləndirir.

*Xudu Məmmədov,
professor*

Şair olan Koroğlu tək mərd olar,
Bir günü xoş, min bir günü dərd olar
İpək könlü polad kimi sərt olar,
Doğru sözdür: polad sınar, əyilməz!

*Hüseyn Kürdoğlu,
şair*

Anası Hüseyni şair doğmuşdu. Özü demişkən, zehninə, beyninə, bütün varlığına yalnız şeir idi hakim.

*Vidadi Babanlı,
yazıçı*

Qalır qulağımda ustad söhbəti,
Oxudu şeirimi əlində qələm.
Vurğunla başlanan böyük sənətin,
Zirvəsi Hüseynidir, ətəyi mənəm

*Nəriman Həsənzadə,
Xalq şairi*

Mən Hüseynin şeirlərinin ta uşaqlıqdan vurğunuyam. Onun şeirləri ilə bir daha tanış olduqdan sonra şairin riyaziyyatçı olmaq həvəsinin yaradıcılığında qərribə bir təzahürünü gördüm, təbiətə həssas münasibət doğrudan da riyazi dəqiqliklə verilir.

...Səsin ellərə düşüb,
Eşqin tellərə düşüb.
Sözün dillərə düşüb
Vurğunun sözü kimi

*İlyas Tapdıq,
şair*

...Həyatı, insanları yaxşı tanıyan, məddahlıqdan uzaq, həmişə öz sözünü, düz sözünü deyən Hüseyn Arif həm təbiət şairi, həm insanlıq şairi idi.

*Müzəffər Şükür
şair*

Əzizim Hüseyn!... Moskvadakı kitablarının müvəffəqiyyətlə tərcümə olunmasına çox şadam. ...Sənin "Oqonyok" jurnalındakı şeirlərin böyük uğur qazanmışdır. Rus oxucusu tərəfindən sevilə-sevilə oxunur.

*Qasım Qasımzadə,
şair, tənqidçi, ədəbiyyatşünas*

Hüseyn Arif poeziyası konkret çağın, müəyyən bir dövrün poeziyası deyil, bütün zamanların poeziyasıdır. Onun duyğular aləminə, könül mülkünə heç kimin və heç nəyin müdaxiləsinə imkan verməmişdir, onun, öz təbirincə desək, "çəşmə duruluğunu" qoruyub saxlaya bilmişdi.

*Məsiğa Məhəmmədi,
filoloq-şərqşünas*

Hərdən... xəyalım... Əskipara yolu qədər tanış, doğma və əziz olan Kazım körpüsündən keçir. Həmin yol mənbəyini Zal qızı Gülnaz nənənin sazlı, sözlü sinəsindən götürür, özünə neçə dədə ozanın və ...onların simsarı aşiq Mirzənin söz bulağından qanad taxır... bu yol el müdrikliyindən başlayır... İbrahim körpüsündən keçib gələn, göy qurşağı tək rəngarəng... bir şairin... Hüseyn Arifin ömür yoludur bu yol... şeiriyyətə gedən yoldur... bu yol.

*Vaqif Nəsib,
yazıçı*

Hüseyn Arif xalqın ruhundan qopmuşdu və xalqın ruhu qədər əbədidir.

*Sabir Rüstəmxanlı,
Xalq şairi, millət vəkili*

Hüseyn Arifin şair varlığında odu sönməz sənət eşqi yaşayır. Onun bədii xəyalı əzəli qüvvətini təbiətdən, zəngin folklordan, ulu sazdan aldı. Şairin şeir üslubunun ara xətti- sadə bədii gözəllik, bu saf qaynaqdan gəlirdi. Ruhumuzun abi-həyatı olan bu başlanğıcla ayrılmaz bağlılıq- şeirinin məhək daşına çevrildi. Burdan hafizəsinə nəqş edilən təsəvvürlər, həqiqətlər onun yaradıcı axtarışında yeni tərzdə mənalandı.

*Camal Mustafayev,
professor*

Dilə gəlib ürəyimin fəryadı,
Qorumadıq Hüseyn adlı ustadı.
Hardan alaq bu atəşi, bu odu,
Hər bir ağac belə meyvə bitirməz
Beləsini zaman bir də yetirməz
Hər məclisdə bil, sözünü deyirlər,
Yanılmadın yol-izini deyirlər,
Qorumadın sən özünü deyirlər,
Qorusaydın, Hüseyn Arif olmazdın
Milyonların yaddaşında qalmazdın!

*Həmid Abbas,
şair*

Mən sənə təsəlli vermirəm qardaş,
Təsəllin yazdığın şeirlər olsun
Sənət sarayında qoyduğun hər daş
Sənə həm təsəlli, həm hünər olsun

*Nigar Rəfibəyli,
Xalq şairi*

Hüseyn Arifin ən böyük mükafatı el sevgisi idi. Allahın ona bəxş etdiyi mükafat isə sadəlik və fitri istedad idi.

*Fəzail İbrahimli,
professor*

Bilirəm, ağırdır oğulsuz günlər,
Bilmirəm nə deyim, qüssən azalsın
Boşalt ürəyini, şeir sevənlər
Sənin qəm tacına qoy ortağ olsun

*Davud Nəsib,
Şair*